

URSZULKANKI W WARSZAWIE

1924 - 2024

foto: Wojciech Łączyński

ŚW. URSZULA LEDÓCHOWSKA

17 kwietnia 1865 - Julia - Urszula (późniejsza założycielka Zgromadzenia) przychodzi na świat w Loosdorf w Austrii jako drugie z siedmiorga dzieci Antoniego i Józefiny Salis-Zizers.

1883 - Rodzina Ledóchowskich przenosi się do Lipnicy Murowanej, blisko Krakowa.

1886 - Julia wstępuje do klasztoru sióstr urszulanek w Krakowie, otrzymuje imię Urszula.

1907 - Z błogosławieństwem papieża Piusa X wyjeżdża do Petersburga.

1908 - Powiększająca się wspólnota sióstr, żyjąca w ukryciu, staje się autonomicznym domem urszulanek w Petersburgu, a m. Urszula jego przełożoną.

1910 - Nad Zatoką Fińską powstaje dom dla wspólnoty oraz – realizujące idee pedagogiczne m. Urszuli – gimnazjum z internatem dla dziewcząt.

1914 - Wybuch wojny powoduje wydalenie m. Urszuli z Rosji. Zatrzymuje się w krajach skandynawskich.

1920 - Petersburska wspólnota urszulanek wraca do wolnej Polski, do Pniew koto Poznania, a wkrótce potem otrzymuje od Stolicy Świętej pozwolenie na przekształcenie się w Zgromadzenie Urszulanek Serca Jezusa Konającego (szare urszulanki).
Siostry zakładają wspólnoty w wielu miejscach w Polsce oraz podejmują pracę w Rzymie i we Francji.

29 maja 1939 - Gdy umiera w Rzymie, ludzie mówią, że zmarła święta...

20 czerwca 1983 - Papież Jan Paweł II beatyfikuje m. Urszulę w Poznaniu.

1989 - Zachowane od zniszczenia ciało bł. Urszuli zostaje przewiezione z Rzymu do Pniew i złożone w sarkofagu w kaplicy domu macierzystego.

18 maja 2003 - Papież Jan Paweł II dokonuje kanonizacji m. Urszuli Ledóchowskiej w Rzymie.

chcesz więcej

POCZĄTKI

„Pod koniec sierpnia (1924) objęliśmy bardzo ważną placówkę - dom w Warszawie. Baronowa z Rotwandów Tabęcka zaoferowała nam - objęcie domu fundacji Rotwandów, gdzie miałyśmy prowadzić szkołę dla biednych. Zwolnione byłyśmy od płacenia czynszu, ale za to do nas należałyby wszelkie reperacje, a prawdę mówiąc - dom był dość zaniedbany. Siostrę Wielowiejską przeznaczyłam na kierowniczkę tego domu. Oprócz szkoły postanowiłyśmy tam założyć internat dla studentek. Dzielnie zabrały się siostry do dzieła i już wkrótce około 60 studentek znalazło schronienie na Siennej 87. Kaplicę prędko się urządziło i Pan Jezus tam zamieszkał”. (m. Urszula Ledóchowska)

I tak powstał pierwszy dom Zgromadzenia Urszulanek SJK w WARSZAWIE, przy ul. Siennej 87.

28 VIII 1924, 12 sióstr z s. Alojzą Wielowiejską na czele, przystąpiło do pracy na nowej placówce. Dom został erygowany 20 VIII 1924. Siostry prowadziły siedmioklasową szkołę powszechną (liczba uczennic od 60 w 1924 wzrosła do przeszło 500 w latach następnych); internat akademicki dla 40-100 studentek (1924-1931); doksztalcanie zawodowe dziewcząt w zakresie trykotarstwa i guzikarstwa. Siostry organizowały też kolonie letnie w Ołtarzewie, dla uczennic szkoły, prowadziły katechizację w szkołach warszawskich, Krucjatę Eucharystyczną i Apostolstwo Modlitwy, zajmowały się budową internatu dla studentek przy ul. Gęstej. Dla zdobycia środków finansowych na budowę prowadziły letnie pensjonaty w wynajętych na ten cel willach w Milanówku (1930-1932) i w Konstancinie (1931). Ciężkie warunki finansowe i znaczne podwyższenie czynszu za zajmowany lokal zmusiły Zgromadzenie do likwidacji placówki z dniem 31 VII 1939.

Bardzo szybko dom przy Siennej stał się też ważnym miejscem dla Zgromadzenia, ze względu na usytuowanie w stolicy; był bezpieczną przystanią dla m. Urszuli i miejscem wytchnienia w podróżach na Kresy i do Rzymu, w chorobie, miejscem nawiązywania i podtrzymywania kontaktów, a nade wszystko w załatwianiu różnych spraw, w szukaniu pomocy dla powstałych dzieł i tworzeniu następnych projektów (w tym domu przy Gęstej).

Dom przy Siennej był świadkiem wielu historycznych wydarzeń: wizyty u Prezydenta Ignacego Mościckiego, aby podziękować za otrzymany medal Polonia Restituta i zaproszenie go do Pniew (1927); wizyta ta zaowocowała bliższymi relacjami z żoną Prezydenta, zainteresowaną działalnością Matki i pomocną potem w wielu staraniach i w działaniach m. Urszuli.

W Warszawie też w lecie 1927 odbył się Kongres Krucjaty Eucharystycznej, na którym Matka miała dwa wystąpienia o roli matki w wychowaniu religijnym dzieci oraz częstej i wczesnej Komunii Świętej dzieci. Wystąpienia były bardzo dobrze przyjęte.

W domu przy Siennej w kwietniu 1927 miało miejsce spotkanie uczennic z gimnazjum św. Katarzyny w Petersburgu.

zobacz więcej

SZARY DOM

Siostra Alojza Wielowiejska, pierwsza przełożona domu w Warszawie przy Siennej, a potem przy Gęstej w swych wspomnieniach pisze: "Ze względu na coraz więcej dającą się we znaki ciasnotę (w domu przy Siennej) zaczęłyśmy marzyć o budowie nowego internatu. Widać że i m. Urszula podzielała te marzenia bo w październiku 1927 znajdujemy w Kronice notatkę o tym, że Matka była u Pana Prezydenta, aby prosić o plac pod budowę domu dla studentek i że rozmówca był bardzo serdeczny..."

Dzięki opatrnościowemu zbiegowi okoliczności m. Urszula nawiązuje kontakt z rodziną Biernackich, którzy mieli domek i plac na skrzyżowaniu ulic Dobrej, Ks. Siemca (obecnie Wiślanej) i Gęstej. Idealny, bo w centrum i z widokiem na Uniwersytet Warszawski. Pertraktacje nie były łatwe, ale ostatecznie rodzeństwo, ks. kanonik Mikołaj Biernacki, profesor Seminarium łódzkiego i jego siostra godzą się na odstąpienie placu w Warszawie w zamian za mieszkanie i całkowite utrzymanie księdza kanonika oraz za rentę dla siostr karmelitanek.

"Oddałam in spe budowę panu inżynierowi Wekerowi i pani Mazarakowej. Niech Bóg dopomoże! A 3 listopada 1928 - podpisaliśmy akt darowizny placu na Dobrej(...) Bardzo to piękny plac. Trzeba będzie budować dom dla studentek".

*Wacław Weker (1891-1944), architekt, w latach 1925-1927 kierownik Biura Rozbudowy m. st. Warszawy; krewny jednej z siostr.

*Julia Newlin-Mazaraki Bogustawska z Potockich (1877-1955), organizatorka spółdzielni mieszkaniowych i innych; prezeska światowego związku kombatantów (FIDAC); krewna jednej z siostr.

zobacz więcej

SZARY DOM DZIŚ

Wiślana 2

Obecnie w domu mieszka ponad 60 siostr, które zajmują się pracą wychowawczą i katechetyczną oraz pracą w instytucjach kościelnych. Prowadzą rekolekcje, warsztaty, spotkania dla dzieci, młodzieży i dorosłych. Przygotowują rodziny do Sakramentów Świętych. Podejmują pracę naukową, są autorkami książek, publikują w mediach społecznościowych.

W domu mieści się też przedszkole i akademik dla studentek.

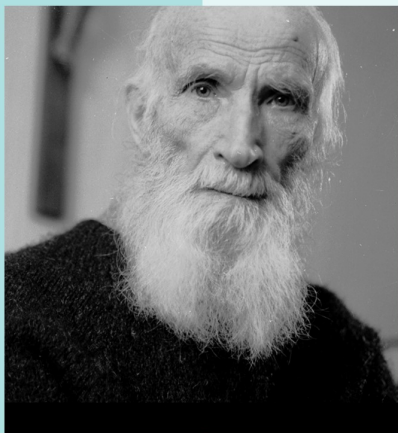
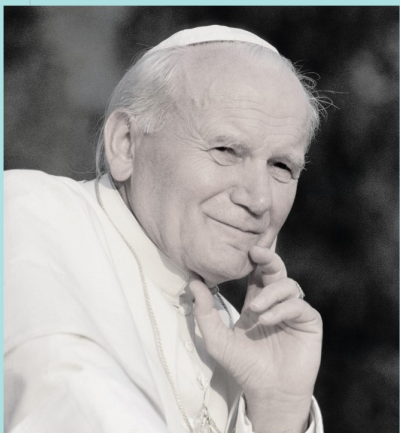
Pokój papieski

Szczególne miejsce w domu zajmuje pokój, w którym w latach 1955-1978 zatrzymywał się Karol Wojtyła, gdy przebywał w Warszawie jako kaptan, biskup i kardynał. Stąd w dniu 3 października 1978 udał się do Rzymu na konklawe, na którym 16 października 1978 został wybrany papieżem. Ojciec Święty odwiedził Szary Dom podczas swej pielgrzymki do Ojczyzny w czerwcu 1999, gdy poświęcił gmach Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego.

zobacz więcej

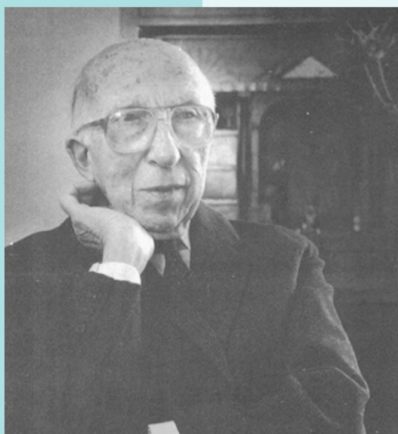
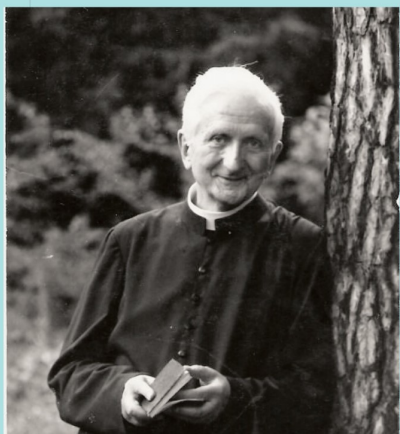

LUDZIE SZAREGO DOMU

św. Jan Paweł II - polski papież, w latach 1955-1978 mieszkał w naszym domu, gdy przebywał w Warszawie jako kapłan, biskup i kardynał. Stąd w dniu 3 października 1978 udał się do Rzymu na konklawe, na którym 16 października 1978 został wybrany papieżem. Ojciec Święty odwiedził dom podczas swej pielgrzymki do Ojczyzny w czerwcu 1999 roku, gdy poświęcił gmach Biblioteki Uniwersytetu Warszawskiego.

ks. Jan Zieja - działacz społeczny, tłumacz, publicysta i pisarz religijny, kapelan Szarych Szeregów AK, podpułkownik WP. Od roku 1960 z powodów zdrowotnych zajął się głównie pracą pisarską i duszpasterską. Odtąd znajdował się pod opieką sióstr urszulanek w domu przy ul. Wiślanej 2. Zmarł 19 X 1991.

ks. Bronisław Bozowski - podczas II wojny kapelan i duszpasterz polskiego liceum w Villard-de-Lans, i francuskiej Polonii, od 1947 – kaznodzieja w kościele Sióstr Wizytek w Warszawie, rekolekcjonista. Mieszkał w naszym domu w latach 1973 –1987.

prof. Stefan Swieżawski - prof. filozofii, kier. Katedry Historii Filozofii KUL, audytor świecki na Soborze Watykańskim II. Mieszkał w naszym domu, wraz z żoną Marią w latach 1964 – 2003.

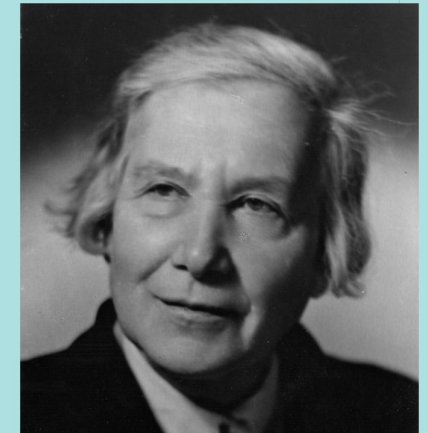
LUDZIE SZAREGO DOMU

Maria Stanisława Wittek - generał Wojska Polskiego. Od 1917 roku przynależała do Polskiej Organizacji Wojskowej. W latach 1928–1935 komendantka naczelna Przystosowania Wojskowego Kobiet. W latach 1939–1945 dowódczyni Wojskowej Służby Kobiet w Dowództwie Głównym Służby Zwycięstwa Polski, następnie Komendy Głównej Związku Walki Zbrojnej-Armii Krajowej. Więziona w 1949 roku. W 1991 roku jako pierwsza kobieta w Polsce mianowana generałem brygady. Mieszkała w naszym domu w latach 1975 – 1997.

Teresa Strzembosz - współtwórczyni ośrodków adopcyjno-opiekuńczych i domów samotnej matki (w 1958 r. w Chylicach, który dziś nosi jej imię) Współpracowała z ks. Prymasem Wyszyńskim, organizowała duszpasterstwo służby zdrowia. Mieszkała w naszym domu w 1970.

Hanna Zawadzka - córka prof. Józefa i Leonii z Siemieńskich, siostra Tadeusza „Zośki” bohatera książki „Kamienie na szaniec”; anglistka, autorka podręczników, zasłużona instruktorka harcerska. Mieszkała w naszym domu w latach 1980 – 2004.

Helena Radlińska - polska pedagog, twórczyni pedagogiki społecznej w Polsce. Publikowała pod pseudonimami: Helena Orsza, Jerzy Strumiński, Warszawianin. Zajmowała się także historią oświaty, problematyką czytelnictwa, bibliotekarstwa i książki. Mieszkała w naszym domu w czasie okupacji aż do wprowadzenia ludności cywilnej po powstaniu warszawskim.

URSZULANKI NA MAPIE WARSZAWY

WARSZAWA-BIELANY, ul. Żeromskiego 66/72, na życzenie ks. kardynała Stefana Wyszyńskiego, Prymasa Polski, Zgromadzenie podjęło pracę przy parafii św. Zygmunta w Warszawie na Bielanach. Siostry przybyły tu 8 IX 1973. Zajmowały się katechizacją dzieci i młodzieży, prowadzeniem organizacji młodzieżowych oraz duszpasterstwem dobroczynnego parafii, pracowały w kancelarii parafialnej i w zakrystii kościoła. Za zgodą władz kościelnych Zgromadzenie przekazało 1 VII 1974 pracę siostronom sercankom, które pragnęły mieć placówkę w stolicy i mogły skierować do pracy większy zespół sióstr.

WARSZAWA, ul. Puławska 95, placówka pracy parafialnej przy kościele św. Michała w Warszawie została otwarta 2 XII 1995. Dwie siostry zamieszkały w budynku parafialnym, aby być bardziej do dyspozycji dzieci i młodzieży katechizowanej. Placówka była filią domu przy Wiślanej 2. Pod koniec roku szkolnego, w czerwcu 1996, siostry powróciły na Wiślaną, skąd dojeżdżały do pracy w parafii. Tym samym placówka przestała istnieć.

WARSZAWA, ul. J.Ch. Szucha 12, na prośbę ks. nuncjusza Józefa Kowalczyka siostry podjęły pracę w Nuncjaturze Apostolskiej w Warszawie 16 XI 1989. Zamieszkały na terenie domu, a w późniejszych latach został wybudowany osobny dom w ogrodzie, do użytku sióstr. Siostry zajmowały się obsługą domu, pracowały w sekretariacie i archiwum nuncjatury. Zakończyły pracę 30 VI 2010 w związku z nominacją ks. nuncjusza na ordynariusza archidiecezji gnieźnieńskiej, z którą związany jest tytuł Prymasa Polski.

WARSZAWA-MŁOCINY, ul. Królowej Jadwigi 8. Na prośbę Księdza proboszcza i wspólnoty parafialnej w dniu 14 VIII 2002 siostry powróciły do Młocin. Ks. kard. J. Glemp w listopadzie 2001 przekazał siostronom urszulankom na własność domek, w którym mieściła się dawna kaplica parafialna. Wspólnota współpracuje z parafią MB. Królowej Pokoju; siostry zajmują się katechezą, pracą w zakrystii i w parafialnym zespole Caritas, a prócz tego prowadzą grupę ERM oraz niewielki internat dla studentek i gabinet psychologiczny.

WARSZAWA, parafie, szkoły, instytucje kościelne, przez te 100 lat szary strój sióstr urszulanek wpisnął się w obraz Warszawy i jej mieszkańców. Siostry pracowały w różnych częściach miasta, pokonując często wiele kilometrów, by dotrzeć do pracy, czy potrzebujących, którymi się opiekowały. Łącząc swoje zaangażowanie z misją Zgromadzenia do dziś są obecne na wielu płaszczyznach życia stolicy i "idą w świat z uśmiechem na ustach, idą rozsiewać trochę szczęścia po tej też dolinie, uśmiechając się do wszystkich, ale szczególnie do smutnych, do zniechęconych życiem, do upadających pod ciężarem krzyża". (por. św. Urszula Ledóchowska)

molac więcej

WARSZAWA – Praga Południe Annopol i Polus

W okresie międzywojennym na obszarze Annopola wybudowano baraki dla bezdomnych i wysiedlonych, które w 1938 zamieszkiwało ok. 12 tys. osób. W okresie wielkiego kryzysu wzrosło bezrobocie, toteż zabrakło miejsc na Annopolu. Wówczas magistrat wykupywał bankrutujące w tym czasie fabryki na stworzenie w nich prowizorycznych mieszkań. Mieścili się na Polu Skaryszewskim w pobliżu Dworca Wschodniego. Podobne schroniska powstały również na warszawskim Żoliborzu. Od sierpnia 1932 pracę wśród mieszkańców baraków podjęła s. Teresa Leszczyńska – najpierw na Annopolu i na Żoliborzu, następnie w „Polusie”. Przygotowywała dzieci do I Komunii św., rozwijała pracę społeczno-charytatywną. Po jej wyjeździe na Polesie (1936), pracę kontynuowały inne siostry z domu warszawskiego.

WARSZAWA, ul. Tamka 30

Dnia 17 I 1942, na prośbę Wydziału Opieki Społecznej m.st. Warszawy, Zgromadzenie przejęło opiekę nad zakładem wychowawczym dla dziewcząt w wieku od 15 do 18 lat, dla ok. 80 osób. Siostry prowadziły również tajne komplety szkoły średniej dla wychowanek domu, udzielały lokalu na tajne komplety Uniwersytetu Warszawskiego i Uniwersytetu Ziemi Zachodnich oraz na szkolenie pielęgniarek, dla kursu z ramienia Wojskowej Służby Kobiet AK. W domu odbywały się również dni skupienia i wykłady, które prowadził m.in. ks. prof. Stefan Wyszyński. Szczególną rolę odegrał dom w okresie powstania warszawskiego. Z chwilą jego wybuchu utworzono w domu szpital. Siostry wydawały dziennie ponad 1500 posiłków. Dom przeżył bombardowanie i pożar (14 IX 1944), ale ostatecznie do 27 IX 1944.

WARSZAWA - MŁOCINY, ul. Radecka (Sienkiewicza) 6

W latach okupacji niemieckiej przełożona generalna, m. Pia Leśniewska, wydzierżawiła w Młocinach oficynę dawnego pałacu Brühla, i tu przeniósł się urszulański nowicjat. Gdy pomieszczenia okazały się niewystarczające, siostry przeniósł się w listopadzie 1942 do nowej placówki. Tam prowadziły przedszkole i świetlicę, służyły pomocą pielęgniarską, udzielały lekcji muzyki. 1 IX 1944 z nakazu Niemców siostry musiały dom opuścić. Udały się do Dąbrowy Leśnej a następnie przeszły do Milanówka, by w marcu 1945 powrócić do Młocin. Podjęły na nowo, prowadzone poprzednio prace. Oprócz pracy katechetycznej i organistowskiej były zakrystiankami w kilku kościołach. Po upaństwowieniu przedszkola 28 VI 1962 – opiekowały się małymi dziećmi w ramach pomocy sąsiedzkiej. Zajmowały się chorymi i prowadzeniem organizacji kościelnych. Siostry pracowały również w dziekanatach wyższych uczelni. Dom zamknięto 30 VIII 1994.

SIOSTRY URSZULANKI SERCA JEZUSA KONAJĄCEGO

KORZENIE

Zgromadzenie, zwane też urszulankami szarymi, założone przez św. Ursulę Ledóchowską stanowi jedną z licznych gałęzi rodziny urszulańskiej, powołanej do życia w XVI w. przez św. Anielę Merici.

Szczególną misją Zgromadzenia w Kościele jest głoszenie Chrystusa - miłości Jego Serca - przez wychowanie i nauczanie dzieci i młodzieży, służbę braciom najbardziej potrzebującym i pokrzywdzonym oraz przez inne formy działania zmierzające do ewangelizacji świata.

Zgromadzenie pragnie realizować swą misję pod kierunkiem i macierzyńską opieką Tej, którą czci jako Gwiazdę Morza. Słowa Maryi: „Oto ja służebnica Pańska, niech mi się stanie według twego słowa” - są hasłem Zgromadzenia.

Nauczanie i wychowanie oraz pomoc ubogim są podstawowym działaniem apostołskim we wszystkich krajach, w których żyjemy.

Obecnie Zgromadzenie liczy około 700 sióstr, pracujących w prawie 100 wspólnotach, w 14 krajach, na 5 kontynentach.

W zależności od potrzeb kraju podejmujemy pracę:

- dydaktyczną jako katechetki i nauczycielki,
- wychowawczą w domach dziecka, przedszkolach, bursach, domach studenckich i w świetlicach,
- formacyjną wśród młodzieży (dni skupienia, rekolekcje, grupy i stowarzyszenia, ERM, schole, towarzyszenie duchowe), wśród emigrantów i na misjach.

CHARYZMAT

APOSTOLSTWO

Chcesz więcej

UFNOŚCI, ODWAGI, BĘDZIE DOBRZE!

M. Urszula Ledóchowska

chcesz więcej

